

Становище

Съгласно Заповед №1298/01.06.2021 г. на Ректора на МУ – Плевен

от професор д-р Ваня Недкова Недкова-Коларова, д.м.

Р-л на Катедрата по Детски болести

Факултет по медицина

МУ Плевен

Относно: защита на дисертационен труд на д-р Ирина Боянова Халваджиян, докторант в самостоятелна форма на обучение към Катедрата по педиатрия, МУ - Плевен, за придобиване на научно-образователна степен „доктор”, в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, специалност „Педиатрия“ на тема „ОРГАНИЗАЦИЯ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ПАРТНЬОРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРИ ОЦЕНКА И ЛЕЧЕНИЕ НА ДЕЦА С ОТКЛОНЕНИЯ В РАСТЕЖА” за придобиване на научно-образователна степен „доктор” по професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Педиатрия”.

Д-р Ирина Халваджиян е родена през 1975 год. в гр. Дупница. Завършила е с отличие математическа гимназия в родния си град през 1993 год., а през 1999 год. завършва с отличен успех *медицина* в Медицинския университет, гр. Плевен. През 2000 год. д-р Халваджиян започва работа като ординатор в „Дом за медико-социални грижи за деца“, гр. Плевен. Специалност по *детски болести* тя придобива през 2009 год. От 2011 год. до 2013 год. д-р Ирина Халваджиян е редовен специализант по Детска ендокринология и болести на обмяната в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. През 2014 год. след успешно положен изпит тя придобива специалност по *детска ендокринология и болести на обмяната*. От м. юни 2014 год. д-р Халваджиян работи като асистент към Катедрата по детски болести в МУ – Плевен и същевременно е част от екипа на Клиника по педиатрия, УМБАЛ „Г. Странски“ – Плевен. Тя има пълна учебна натовареност с практически упражнения по педиатрия на студенти от 5-ти курс медицина, българо-езиково обучение. От м. юли 2014 год. разработва кабинет по детска ендокринология към ДКЦ „Авис Медика“, гр. Плевен. Допълнителна следдипломна квалификация д-р Халваджиян има в областта на детския диабет и растеж, както и по проблемите на нарушенията в половата диференциация. Тя е редовен член на Българска педиатрична асоциация, Българско дружество по ендокринология, Българско дружество по генетика, Българско национално сдружение по детска ендокринология, Варненско дружество по детска ендокринология, БЛС. Свободно комуникира на руски език, както и свободно професионално си служи с английски език.

Дисертационният труд е добре структуриран в 237 стандартни страници, като съдържа всички необходими части.

Литературният обзор (58 стр.) е съвременен преглед на практиките в областта на диагностиката и лечението на заболявания, синдроми и състояния, свързани с нисък

ръст. Обзорът запознава с характеристиките на *научно-приложното изследване* и реалните му предимства в клиничната практика. Оценени са световните практики при скриниране на деца с нисък ръст и основните диагностични изследвания. Формулирани са недостатъци на настоящата система и практика у нас, като е обърнато внимание на липсата на национално обсъден и приет Алгоритъм за диагностика и насочване на деца с отклонения в растежа от амбулаторната практика на личните лекари. Обзорът засяга и преглед на организацията на проследяване на редките болести в Европа, уточняване на подходите за подготовка с полови стероиди преди тестване за дефицит на РХ в по-голямата възраст, индикациите за лечение с РХ. Проучени са обстойно предимствата на партньорските програми в педиатрията.

На база на литературния обзор д-р Халваджиян извежда предпоставките за дисертационния труд (n=7), на базата на които ясно са формулирани хипотезата, целта и задачите на научния труд - 3 основни с общо 13 подзадачи. С помощта на Партньорска програма в Плевен е създаден нов диагностично-лечебен център за проблемите на детския растеж, в сътрудничество с утвърден Експертен център по редки ендокринни болести – Варна.

Следва описание на използваните методи и участниците в проучването в общо 16 стр. Това описание е достатъчно за възпроизвеждане на методологията, като докторанта успешно въвежда съвременни диагностични тестове за доказване на дефицит на РХ.

Резултатите са представени на 55 стр., според реда на научните задачи, като са достатъчно информативни за изпълнението им. Онагледяването с общо 15 таблици и 46 фигури позволява лесното им възприемане.

В обсъждането на резултатите (46 стр.) се надграждат данните за сегашната ситуация в областта на диагностиката и лечението на отклонения в растежа, най-вече качеството им на редки болести. Очертани са основните проблеми пред личните лекари и детските ендокринолози, като са обсъдени потенциални им решения. Коментирана е дейността на Н. Станимирова като основоположник на детската ендокринология в нашата Клиника, с нейното мащабно проучване за растежа и пубертетното развитие на българските деца от региона на Плевен.

Изводите са формулирани според поставените задачи, като прави впечатление въведените организационни промени и осигуряване на оборудване и специализирани изследвания в университетската болница в Плевен, големият брой обхванати пациенти в рамките само на 18 месеца, разнообразието на диагнози при деца с растежни отклонения, документирането на голямото забавяне в диагнозата след първоначалното забелязване на изоставане в растежа, оценката на подготовката и познанията на проблема „Нарушен растеж“ сред личните лекари с цел подобрене в бъдеще. Изводите отговарят напълно на обема на работата и постигнатите резултати.

Формулирани са 9 основни приноса, с голямо практическо значение. Ценен принос е създаването на Център за диагностика и лечение на деца с патологичен нисък ръст, което надгражда създаденото в нашата Клиника от доц. Н. Станимирова. За първи път в Клиника по педиатрия – Плевен се диагностицират деца с дефицит на РХ и се лекуват с РХ. Повишена е информираността и активността на личните лекари от

региона по проблемите на детския растеж. Използването на Партньорска програма успешно води до по-ранна диагностика и лечение с РХ на нуждаещите се деца.

Книгописът е съставен от 339 заглавия, основно след 2010 год., от които 20 на кирилица и 319 на латиница.

В резултат на научния подход и методи, както и на подкрепата от екипа на Експертен център по редки ендокринни болести - Варна, д-р Ирина Халваджиян успя в рамките на кратък период от време не само да усвои теоретично и практически съвременната диагностика и лечение на децата с различни състояния с нисък ръст, но и да създаде екип в Клиника по педиатрия и в болница „Г. Странски“- Плевен, както и да повиши тяхната информираност в посока съвременна ендокринология. В дисертационният труд е предложен модел, който може да служи в България за преодоляване на регионалните различия във възможностите за диагноза и лечение на редките болести.

Д-р Халваджиян се представя при защитата с 4 пълнотекстови публикации, както и с 4 участия в престижни научни прояви в чужбина и у нас, които напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му у нас и на съответния Правилник на МУ-Плевен.

Въз основа на всичко изложено давам положително становище и призовавам Научното жури да гласува положително за присъждане на научно-образователна степен доктор на д-р Ирина Халваджиян.

10.06.2021 г.

гр. Плевен

/проф. д-р В. Недкова, д.м./